

SLOVENIJA.

List 93.

V torek 20. Listopada

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za pol leta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Prihodni sedež krožnega poglavarstva v Istrii.

Pazen 3. novembra. Predlog ministra notrajnih zadev na cesarja čez politiško vravnavo primorja opomne, da svet, kje da bi bil sedež krožnega poglavarstva v Istrii, že nekaj časa terpi. To je gotova resnica, ker nekaterih dvajset let mende že po pravici nekaj časa imenovati smemo. Kar se je Istria v en krog zjedini, je sedež krožnega poglavarstva v Paznu. In ravno od tistega časa se posvetvajo, ali ima sedež krožnega poglavarstva v Paznu biti, ali se ima v drug kraj prestaviti. Upali smo, da se bode pri politiški vravnavi ta gordiški voz zrešil; v vseh drugih kronovinah je bil tudi sedež krožnega poglavarstva odločen, ali v Istrii, ki je že zavolj mej tolikim težavam podveržena bila, se ni moglo odločiti, kam da se ima sedež postaviti. Še mora vravnavska komisija čez to reč vse okoljine za in proti tej reči na tanjko preiskati in naznaniti, potem se bo še le ta reč vravnala. Spoznamo, da zlo rado vedni temu nasproti gledamo. Že skorej skoz eno človeško življenje smo v vednem strahu, da nas bode znabiti kako talijansko mesto prekosi in nam dobičke, ki iz tega zvirajo odneslo. Pa ako bo krožno poglavarstvo v drug kraj postavljeno, ne bomo zgubili samo dobičkov tem več mi bomo tudi škodo terpeli. Ako bi bila državna vlada sedež istrijanskih grofov, stricev Habsburške rodovine, v pušči pustila, bi naša reč drugač stala; zdaj pa je Pazen — ta sedež še nekaj let, hvala modri skerbi vladarstva — spet poglavarstveni sedež postal, število prebivancev in hiš je še enkrat večo kakor je bilo popred, ljudstvo je skupej pritislilo, in večidel od ljudi živi, ki v mesto z opravi hodijo, ki jih pri poglavarstvu imajo. Pazen je mestu nadepolno in le nesrečna negotovost odločenja prihodne osode je bila overa, da se hitreje in bolj ni opomoglo. Ako bi se bilo kaj gotovega sklenilo, bi se bil Pazen gotovo v vsaki zadevi bolj hitro opomogel. Ako se mu zdaj poglavarstvo vzame, bomo v kratkem dovolj proletariata imeli, ki se bo zemljakom na glavo nakopal v živo tožbo negotovih vravnav vladarstva, ki je čoln sreče na valove postavilo in ga potem toliko globejše potopilo.

Mi mislimo, ker je nas vladarstvo dvignilo, tega gotovo ni brez pametnega vzroka storilo. Če smo pa enkrat te vere — in mi smo tudi — bi bila prederzna nezaupnost proti dobrohotečim in providnim možem, ki državno veslo v rokah imajo, ako bi mislili, da se bode zdaj to vničilo, kar je bilo skoz četrt stoletja, naš vžitek in naše posestvo, iz ktere smo živeli.

Istria ne davno avstrijsko Thule, dotiklej toliko različnih rodov, zaželjeno mesto staro- in naravoslovcev, Istria ve mnogim vprašanjem odgovoriti, če jo pa za glavno mesto prašamo, ali molči ali mnogo imen po tujim donečih in na pol znanih imenuje. V taki zmešnjavi tudi minister sveta ni vedil in je torej še enkrat slušati poslal, da pravi odgovor dobi.

Vzrok obstoji v zadevah, katerih niso ljudje stvarili in tudi ne premeniti mogli. Ako bi reka po Istrii tekla, v katero se bi vse druge

vode zlivale, bi nekdo ne dvomil, da bi glavno mesto na iztoku te reke ležati moralo.

Ako bi bila Istria dolgo primorje, bi se morala nar varniša barkostaja poiskati, in tam bi bil glavni stan, in ako bi bilo več barkostaj enako varnih, bi bilo glavno mesto gotovo v sredi te verste. Al v Istrii vsega tega nimamo. Istria nima enega primorja, ampak tri, prvo proti jugozahodu od Umaga do Kopr, Izole in Pirana, drugo proti jugoizhodu od Salvora do Pomera z Umago, Novim mestom, Poročom, Trevinjo, Polo, tretje proti severoizhodu od Pomora do Volovske z Labinom, Plominom, Lovranom. Prvo primorje leži na terzaškem zalivu, in Terst je njegovo težišče, drugo na adrijanskem zalivu, in vsa kupčija se proti Benetkam obrača, tretje na Kvarnerskim zalivu, in njegovo težišče je Reka. Kje na bregu morja moramo tedaj glavno mesto iskati?

Istria tudi reke nima, v katero se druge vode zlivajo, da bi ona glavno mesto odločila, ampak vsaka voda se na ravnost v morje zlije.

Drugače je z suhim. To leži visoko in skorej v sredi treh primorjev. Dve cesti, ena po dolgem in druga po širokem skoz deželo deržite in se križate. Tukaj je tedaj središče dežele, tukaj žlahten, nepokvarjen prvi zarod dežele, tukaj je stari Pazen, za glavno mesto modro zvoljen od vladnih nemških plemenitnikov, ki so zaredomo knežno grofijo vladali, ne davno od vlade zopet za glavno mesto postavljen, zdaj pa v nevarnosti v svojo in cele dežele škodo glavarstvo zgubiti in v revšino pahnen biti.

Naj le naši nasprotniki govorijo, da se je glavni stan večkrat premenul, in da je vedno na morju bil, v prvo na neobljudnem kvarnerskem bregu, potem v najvarniši barkostaji v Poli, in zadnje na Koperskem stalnem bregu.

Divji morski roparji, ktere je orel rimske republike udaril, da so kralja in deželo z vzetjem Nesaktia zgubili, so morali na bregu prebivati; oni niso v miru živeli, in ko so po Liburniskim morju ropali, so malo na poljedeljstvo in pošteno življenje mislili. Ko so Rimljani v Istrijo prišli, so se v deželi le z malo kako rečjo pečali; vojakov so sem poslali, da so morje in veliko državno cesto, ki je za krajem morja peljala od Salone do Ogleja varovali roparskih napadov. Tak dobiček so od teh krajev vživali. Naravno je bilo torej, da je bilo poglavarstvo v Poli. Pozneje, ko je pod oglejskim patriarhom in benečanskim Duždam Koper glavno mesto postalo, ni bila več dežela cela; en kos Istrie je po dotni pogodbi na habsborske vladarje padel in Pazen je bilo poglavitno mesto. Vozki rob na morju je bil pod benečansko vlado, in stoletja so minula preden se je cela dežela sopet zjedini. In zdaj se še dvomi, ali bi se sedež glavarstva v nar bolj odročni kot polotoka skorej v predmestje Tersta prenesel, ali še znanprej tam ostal, kjer ga sedajnost in zgodovina opraviči. Govori se tudi, da se bode sedež poglavarstva v Rovinji vstanovil, v Rovinji v prenapolnem ribškem mestu na zahodnem bregu, kamor se skorej od vseh krajev le po dolgi ovinkih priti zamore, mestice od severa z vodotokom od poldneva z griči od drugih krajev odtergano, zase zaperto v pusto

morje moleče, nikolj in nikdar politiške pomembe za deželo.

Drugi govorijo od Poreča, zapuščenega rimskega sela med Kvieto in Leme, sivega škofijskega mestica na krednem bregu, brez terztva in kupčije, brez trave in vode, ki zase nima ničesar, kakor to, če sta dva v prepiru, da se tretji veseli.

Toliko vzrokov iz zemljolege in zgodovine naj bode dovolj. So še drugi, ki zvirajo iz raznih šeg prebivancev, katerih sicer neradi opomnemo; ker se tožbi enako glase. Tode čas je molčati pa tudi čas govoriti, in ne le pravica, tem več tudi dolžnost samega sebe braniti. V Istrii dandanašni stanujejo Slovani, Lahi, Valahi in Albanezi. Albanezi so se že čisto poslavenili in le po dveh vasih stanujejo, so tedaj brez politiške pomembe. Ravno tako tudi Valahi nimajo politiške pomembe, ki v nekterih občinah pod Učko goro stanujejo. Oba naroda imata le okrog 2000 duš, Slovanov je pa 172,000 in Lahov 56,000. Kje je tedaj večina prebivancev, ali na strani Ilircv in Slovencev, ali na strani Lahov, je jasno kot beli dan. Pazen pa leži v sredi na staroslovanski zemlji. Koper in Rovinjo na laškem ležita, kamor so morski volovi tujce od unega kraja naselili. Že zavolj tega, ker je večina v Istrii slovanskega roda, bi se moralo slovansko mesto za glavno mesto postaviti.

Zraven tega smemo tudi po pravici upati, da mora modro vladarstvo posebno svojo skerb na narod obračevati, ki je za drugimi zadej ostal; in ravno to je močno sredstvo, narod povzdignuti, ako se mu po tem zmislu politiško središče postavi, zakaj, kjer je serce, tam žila bije. Slovani so pa, akoravno močnejšega števila, v drugem za Lahi zaostali; tudi zemlja, na kateri oni stanujejo, jim veliko slabši rodi, kakor bi dobro obdelana rodila. Že se je v zadnjih dvajset letih mnogo prida pokazalo, ker je bil Pazen glavno mesto. Krožni poglavar je nar popred svojo pazljivost obernil na poprave cest, in njegov trud je bil obilno plačan. V kratkem je bila mreža cest raztegnena po deželi, kteri le malo več k popolnosti majnka, in tudi to malo je že v delu in bi bilo kmalo dokončano. Kdo zasluži in potrebuje tudi v tej zadevi več skerbi patriarhalski Slovan ali samosvoj Vlah?

In če zadnje v Paznu okrog pogledamo in se v obnebje ozremo, se vidimo od vseh krajev obdani od spominov ganljive zvestobe istrijanskih Slovanov. Tam na unem griču, na Lindaru je vitez junaške duše, vojvoda Lazarič baronstvo zaslužil. Na korenu tega griča je Lazarič na čelu slovanskih istrijanskih prostovoljcev v letu 1813 Francoze iz dežele spodil. Še navdahuje spominstih dni sive glave, ded pokaže vnuku dragi obraz vojvoda, starega vojaškega tovarša, ki zdaj zopet v Paznu prebiva, ali pa v spomin nasute bombe, ki so jih v beg zapodeni sovražniki popustili. Ali niso taka dela plačila vredna? ali mora žlahtni Slovan, vedno zvesti, spet podnožnica biti, kakor v preketi dobi na dvoje raztergane dežele? ali mora to prva zastava razglašene enakopravnosti biti? O ne, tega ne more in ne sme biti!

Čuli smo tudi dva vzroka, katerih eden za laška mesta v obče, drugi pa posebno za Koper govori. Prvi se na to opira, da naj poglavar v kakem laškem mestu zato stanuje,

ker se na zvestobo slovanskih mest zanesti sme. Ta vzrok tedaj nezvestobo obdaruje. Postavite kaknega sultana tje, naložite sumljivemu mestu jarm vojaške oblasti, storite po postavah, kar je vam drago, pa za božjo voljo, ne tepite zveste dežele z vzetjem važnega dobička, ker en kos dežele slabo misli.

Drugi vzrok govori za Koper, ker je le eno pošto od Tersta in torej opravilo krožnega poglavarja z deželnim poglavarjem zlo zlažša. Kdor to v resnici za važno ima, temu se še ne sanja, da je memba naznanil in drugih reči še veliko manj kot vladanje, in da bistvo vladanja v kakem drugem obstoji, kakor prevažanju popirnatih cul.

Tudi smo, kdo verjame! morali čuti, da bi se zavolj tega sedež krožnega poglavarstva v kako večje mesto preložil, da bi uradniki ložej bolj mehko živeli. Ta predlog izhaja iz take dušne lastnosti, z katero se, kakor velik pesnik pravi, clo bogovi zastonj bojujejo.

Mi imamo veliko žlahtnejše mnenje od ministerialnega svetovavstva, da bi proti takem mnenju orožje brusili. Kar v tej reči mislimo, smo odkritoserčno povedali; in ravno tako zaupno pričakujemo od cesarskih svetovavcev nar boljši izid. Prijeli smo pero za istrijsanske Slovence, za večino prebivavcev, za žlahten in nepokvarjen predolgo zatiran narod; da bi naše besede v rodovito zemljo padle in ne na pusti skali omolčale!

(Presse.)

Austrijsko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

Ljubljana 18. listopada. Ljubljanski dopisun Lloydja, ktir se je pred nekimi meseci očitno za vohona napovedal, to svoje umazano opravilo zvesto izpolnjuje, kaderkolj se oglasi, on Slovence gerdi, natolcuje, ovadi ali denuncira. Posebno njegov zadni dopis v broju 539 imenovaniga časopisa je tako gnjusoben, da se bojimo tako umazane reči se dotakniti. Pa kir se je on prederznil čast in poštenje našiga slavniga Dohtarja Bleiweisa tak nesramno napasti, naj bo nam dovoljeno, se tega mazača nekoliko lotiti; desitudi smo prepričani, de od vsaciga rodoljuba visoko spoštovani gospod Bleiweis pri taci napadih nobeniga opravičenja ne potrebuje. —

Iz Lloydja zvemo, de v Ljubljani prenapeti Slovinci tak strahovavno vladarijo, de ni varno za tistiga, ktir bi se prederznil le besedice čez potrebnost nemškiga jezika na Krajnskem pregovoriti, zraven pa je rečeno, de so po celi deželi omikani in tudi prosto ljudstvo popolnoma od te potrebnosti prepričani — Srotle! kje ti je pamet ostala! Ako se lažeš, se tako laži, de te ne bode vsak pameten clovek vprašal: Ali te luna terka? Če vsi Krajnci na samozveličavnost nemšine zares verjamejo — že davno bi bili tiste Slovence v kozji rog ugnali! Če pa ta vera v nemšino še ni tako ukoreninjena kakor želiš, alo na noge Lloydja dopisun, potegni se za svojo reč, pero v roko, pamet v glavo, daj svoje visoke misli v beli Ljubljani na svitlo, govori Krajncem na serce, morebiti de... de... de boš še tiste prenapete Slovence spreobernal, — zahvalno pesem ti bojo v Lloydju ali v Gracarci peli.

Pa ta dopisun ima, kakor pozneje zvemo, „Hintergedanken.“ Slovinci niso samo prenapeti, oni tudi ministerstvu nasprotno ravnaajo, oni časopise izdajajo, oni ljudstvo podpihavaajo in ga dražijo. V dokazbo tega on pristavi iz „Novic neke besede g. Bleiweisa, v kterih je potoženo de je visoko ministerstvo na Krajnce popolno pozabilo. Že ljubljanski srenjski odbor se je pred nekimi mesci pa žalibože prepozno poganjal za ravno to, od cesar je v tistim listu novic govor, še clo samo deželsko poglavarstvo je prav živo potrebo

kirurgie v Ljubljani visokimu ministerstvu dokazati skušalo. Pa kako, da je samo g. Bleiweis nove pregrehe antiministerializma kriv. Tudi to reč hočemo našim bravcam nekoliko razjasniti. Ta sostavk Lloyda je nam čudno lučico prižgal, in gospodu p... bi skorej rekli: Spiegelberg ich kenne dir, to je po krajnsko: Že vemo kam pes tace moli.

Morebiti misli dopisun sam v kakšnim ljubljanskim listu v kratkim svoje piškave orehe bravcam ponuditi; pa slabo se mu bo godilo, če bojo Krajnci namesto krepkiga jedra červiča v orehu našli. Hvala Bogu! do zdaj se še ni sredstvo znajdlo cloveški želodec tako spreoberniti, de bi tudi strupene reči mu v tek bile, in mi dobro vemo, de tudi cele kolonije nemških oštirjev nemških kuharjev, in nemških kelnarjev, ktere en pisavec prav puhle v Ljubljani izdane knjižice na Krajnsko želi, ne bodo krajnski želodec tako spreobernali, de bi mu Lloydov dopisac s svojimi gnjusobnimi sostavki vstreči zamogel. Torej mu ne ostane družiga, kakor če je mogoče, moža ki je skoz leta z dušnimi slastnimi jedmi Slovence preskerbil odrinut, in prvo sredstvo mu je: Calumniare audacter semper aliquid haerit. Pa to mu še ni dovolj, tudi Slovenska modrica, krasno pevaajoča devica, bi mogla obmolkniti, cvetlice slovenskiga duha bi ne smele slovensko serce na dalje razveseliti, samo zato ne, de bi dopisun svoje ternje in koprive tudi na naših livadah zasjati mogel.

Lepe in koristne priklade novic so temu ovadniku nepotrebne, one kmetijski družbi pregloboko v mošnjo sežejo, kakor on pravi, in vunder je sploh znano, de izdaja novic kmetijsko društvo še v nobene potroške pripravila ni, znano je, da g. Bleiweis skoz tolikanj let novice brez vsiga plačila vrede, kir on to, kar bi zanj ostalo, kakor pravi rodoljub rajši, v to obrača de ljube Slovence s kakšno doklado razveseli.

K sklepu pa naj bode dopisunu leto rečeno: Da se on zlo moti ako misli, s takimi sostavki Nemškemu življu (dem deutschen Elemente) vstreči, da mi menimo, da nemščina še ni tako revna, da bi taciga borniga mazača za svojiga brambovea upotrebovala; da ni nemščina temuč starokopitneštvo, za ktiro se on poteguje, da tudi Slovenci poštee Nemce čislajo in cenijo. Tudi mu ni treba se zdaj za to, zdaj za drugo čerkico skrivati, celo strahovavno gospodarstvo Slovincov, od kteriga on zmiraj blede, bode k večim v tem obstalo, de mu bodo pri branju njegovih sostavkov kak „živio“ zakričali. Čemu mu je torej taka skerb, svoje ljubljene duševne otročice zdaj tu zdaj tam pod drugim imenom potikat, saj so si vsi tako podobni kakor eno jajce drugimu.

Celovec 12. Novembra 1849. Kaj bomo še doživeli, ako nam Bog še nekatere leta živeti da? „Agramerica“ in „Klagenfurter-Zeitung“ ste se lani tako rade imele, kao pes in mačka; jedna je kričala „levo“, una pa „rechts“, „Agramerica“ je hvalila in priporočevala „slavjanstvo“, „Celovčanka“ pa „nemčarstvo“; ista je terjala „kronovine“, ova pa „kronovinice“; ista se je potegovala za „foederacio“, ova za „centralizacio.“ In sada, — pokrižajte se! — sada po nekterih mescih ove dve novine v lepej uzajemnosti in ljubeznivim porazumljenju v jeden rog trobite, od nekterih tednov ene jedine sostavke donasate! Čudna reč. Ravno tisti sostavki se berejo po časopisih Bečkih, Pražkih, in večni Bog ve, kje še. Slovenija je nam pred kratkim oznanila neko štacuno na Štajerskom, kje si gg. uradniki potrebne svedoče, da slovensko znajo, za dober kup, morebiti še zastojn dobiti morejo. Sada pa čutimo in zvemo, da mora na Dunaju neka velika, bogata in krepko podpirana fabrika biti pod naslovom: „Artikelfabrik für die österreichische Monarchie“; ktera svoje sostavke — ihre hohen Geistesprodukte — všim

uradnikom gratis pošiljuje. To pa nikolj ni verjeti, da bi se ta reč godila po volji, ja naukazu g. ministra znotrajnih zadev. Saj uradniki dobro vedo duh in teženje sedajnega ministerstva; ni toraj treba, jim iz Beča sostavke pošiljati; to bi bil žalosten dokaz, da uradniki po kronovinah ne znajo, alj nočejo, v duhu ministerialnim svoje poluradne novine uredovati. Ako je prvo, kako plitva in pičla mora biti omika in znajdenost gg. uradnikov; ako pa je drugo, tedaj pa ni res, kar se tak pogosto bere in sliši, da sedajno ministerstvo vživa popolno zavupanje avstrijskih narodov. Oboje bi blo žalostno! Zato mislim, da so nekteri gospodi, ki so ministerialnejši od ministerstva pogodili in zjedini se na svojo pest, da ove sostavke kujejo in razpošiljajo; toraj so ovi spiski brez vse važnosti, in se clo nič ne porajajo. Vsaki, ki tisti „Δ“ ali „Oesterreichische Correspondenz“ zagleda, hitro ve, kam pes tace moli: aha! to je „Fabrikarbeit!“ Nam bravcem je sada ova naprava scer težavna in zoperna; pa od novega leta si bomo le jedne same tistih novin naročili, in tako marsiktero dvajsetico prihranili, in jo na kej boljšega obrnili. —

Donešna „Agramerica“ donese neki sostavk iz Beča zastran „Jelačić-zavoda“; pod tem sostavkom je ime podpisano vsakomu bravcu časopisa „Slavische Centralblätter“ dobro in slavno znano; Heliodor J. Truska je po celim slavjanskim svetu v dobrim, večnim spominu, njegovi iskreni, krasni, izverstni sostavki so „Slavische Centralblätter“ vselej kinčovali. Škoda, škoda, smo tukaj zdihovali, da ova slavjanska vila se neoglasuje več; škoda, da ova modra plavica ne dela, da ovo domorodno serce ne bije več za Slavjane! Dro sem mislil po znamenju in po izverstnosti nekterih sostavkov „Agramerici“ zgoraj imenovanoga pisatela zaslediti, pa vender gotovo nisim vedal, nisim hotel verjeti. Donešna „Agramerica“ vse razjasni; glasno govori besede: „Heliodor J. Truska, k. k. Ministerialbeamte.“ Lani je vlekel vihar „foederacie“, letas vihar „centralizacie“! —

Slavni gospod minister javnoga uka je izdal osnove uravnave gimnazijalnih in realnih šol tako v duhu ravnopravnosti složeno in uravnano, da mi Slavjani prav iz serca zadovoljni biti smemo. Gospod minister nam toraj prav dobro hoče; — alj nižji uradi, nižje oblasti se tim napravam na vso moč uperajo. Tako postavim je pri nas v Celovcu učitelstvo svoj sklep, da je slovenski jezik za Slovence po vsih 8 šolah zapovedani predmet, spet prenaradilo, in v seji 18. Oktobra sklenilo, da slov. jezik za nobenoga učenca ni zapovedan predmet, temuč samo za tiste, kterih stariši in oskerbniki to dovolijo in želijo. Pa vender se ovi sklep tim modrijanim samim nič kej prav ne zdi; za to so se na ministerstvo obrnili, da naj razsodi in pove, alj je za Slovence slovenski alj nemški jezik „Muttersprache“!? Morebiti, da bo tudi ova postava morala, „noch viele Modifikationen erleiden“, da bode Nemcem in Nemškutarjem po godu? — Tako je v Celovskih latinskih šolah; kako pa je drugod? Kako je v Gorici, Terstu, Kapodistriji, Ljubljani, Novemestu, Celju, Mariboru? Gotovo je v vsakim mestu saj jeden vlastenec; kteromu blagor in sreča „Slovenije“ na sercu leži; enoga gospoda v imenu mile domovine lepo in serčno prosim, de naj ovo reč le z nekterimi besedami po „Sloveniji“ ali „Novicah“ oznaní. Nedolžna je ta reč, in ne more nobenomu škodovati; slovensčini bo pa gotovo mnogo koristila; „unitis viribus“ se bomo vzajemno veselili, če se nam povsod pravica godi; „unitis viribus“ bomo vzajemno kričali, če se nam to krati, kar nam gre; in glasi iz vsih stran Slovenije morajo zdati in enkrat obveljati. —

Verli vlastenci! šole, in le samo šole v narodnim duhu osnovane so naša nada; le po njih si bomo dokopali do boljše in slavnije

budočnosti. Zato dobro pazimo, da se ministerske postave, nam tako mile in dobre, tako spolnujejo. Ako najdemo prijatelja slovenskih šol, urno ž njim v zlate, z sovražnikom urno v črne bukve!

Občno znano in občno pohvaleno prošnjo Solnograškoga mestni odbor naš mestni odbor podpirati — noče. V prvi seji je blo zvanaj jednoga glasa jednodušno zaključeno, ovej prošnji pristopiti. Že je bla prošnja napravljena in od nekterih udov že podpisana. Pa sam večni Bog ve; kaj za en šmencaj je štrečno zmedal, da se je na predlog g. predsednika v nekej seji, pri kateri je mnogo udov — mende svobodomiselnih — majnkalo, poprejšnji sklep poderl, in se sklenilo, to človečno, ljubeznivo reč opustiti. Na čast našega mesta moram povedati, da je občno mnenje vse drugače, in derži skoz in skoz z Solnograško prošnjo. Svečan.

Hervaska in serbska dežela.

Cesar je general-pardon podelil vsim graščarom, ktiri so vlni od vojske na Ogerskim pobegnuli.

Austrijska dežela.

Dunaj. „Wiener Zeitung“ od 18. listopada prekličie novico, ktiro smo že tu in tam v časopisih brali, de se namreč prestavljenje postav v razne jezike izpeljati ne da, in de je toraj vlada ukazala, de naj se prihodnič v cesarki tiskarnici le nemška postava našampa. Že ta teden bode tretji zvezik deržavniga zakonika na svitlo prišel. Samo prikladni zvezek, ktir po drugih potih od 2. grudna 1848 do zadniga Oktobra 1849 na znanje dane postave zaderži, je dozda le v nemškem jeziku izdan, pa tudi zanj se bo oskerbelo, de bode v kratkim v vse druge jezike, ki se na avstrijskim govore, prestavljen.

Lombardo-Beneška dežela.

Benetke 13. novembra. „Benetke so pol razsute! Benetke so za večno zgubljene in se ne bodo nikdar več opomogle!“ Tako se je govorilo v času družega bombardiranja tega drugega „večnega mesta“ in bal sim se tačas zares za njegovo prihodno osodo. Pa nič, ali clo malo je bilo resnice v temu govorjenju. Benetke so še zmiraj čudna čarovnica iz „tisuč in ene noči“ z vsimi dišečimi sanjami in cveti, ki popotnika enako morski deklici v svoje naročje vabijo. Vse je še pri starem. Kdor opoldne z mosta Rialto mesto pregleda, ali se na večer na tergu sv. Marka sprehaja, komej verje, da je bil tukaj punt, ker nobenega sledu ne najde. Kar je barkostaja svobodo zgubila, je živež v ceni zlo poskočil, in tudi več sort zunajnega blaga je dražje postalo, kakor je domače. Sicer moramo vse dobro upati, posebno v letašni jeseni, ki je tako lepa in gorka kakor pomlad. Prav prijetno življenje imamo tukaj.

Tukajšno obilno vojašno imajo prebivavci radi. Predvčerajšnim je bil zavolj skritega orožja, kar je le redko, Giuseppe Mangelli k smerti in Giuseppe Kattoran k dveletni teški ječi od vojaškega sodništva obsojen. Tukajšni začasni poglavar Gorckovski je pa kaznen pervega na dve leti, in kaznen drugega na 6 tednov politiške ječe pomanjšal, alj se mora ljubeznivše in bolj poterpežljivo ravhati? Tudi je dal razglas, v katerem dobrovoljno tukajšne prebivavce opomina, ako imajo še kaj orožja ga oddati, in je za to 48 ur odločil.

Galicia in Vladimiria.

6. novembra. Ko so ruski vojaki skoz Galicio v svojo domovino se vračevali, so častniki v vsih vaseh naznanili, kjer so vojaki ležali, da se mora vsak pregrešek ruskih vojakov hitro povedati, da se bo grešnik kaznoval in storjena škoda povernila. Pa nikdar

se ni kaj taciga zgodilo, ker ruski vojaki raj kmetu svojega kruha podelijo, kakor da bi mu kaj zmaknili. Ko so se avstrijski častniki vedno od drugih odtergvali, so se ruski s prebivavci vedno pogovarjali, pri eni mizi z njimi jedli. Torej je tudi večina galicijskih prebivavcev za Ruse vsa vneta; več katolskih plemenitnikov govori, da se bodo k gerški veri spreobrnili, da bodo tako z Rusi ožji zvezani; in ruski general-adjutant, ki ga je car v Galicii pustil, da nad bolnimi čuje, ima vse bolj veljavne rodovine mesta in okolj-sine v en pot pri sebi. (Wanderer.)

Ogerska in Erdelska dežela.

V Lloydu beremo od obsojenja dveh Slovanov sledeče:

Sulcer rudar v Ščavnicih rojen, je bil od Armina Görgey-a (ne Artura) 22. maja t. l. na višale obsojen, ker je, kakor se je govorica raznesla, cesarskim vojakom v neki reči pomagal. Ker ni bilo mogoče nobenega rabeljna najti, ga bi bil moral en cigan obesiti. Obljubili so mu s pervega 5 gl. v srebru za vmor, ali on se je branil; ponujajo mu 10, 14, 10 do 25 gl. on — zbeži iz moriša. Ker ni bilo nikogar, ki bi ga bil obesti hotel, je bil vstreljen.

Pa ta nesrečnik je še srečne smerti umrl. En drug z imenom Juri Langsfeld, učenec v Thuroczu rojen je bil tudi od Armina na višale obsojen 22. junia, ker je med prostovoljci služil. Trikrat je mogel mučenik v svoj odpert grob gledati, in s tem pogojem mu je bilo obljubljeno življenje pustiti, ako se svojem kralju odpove; trikrat je svojim rabeljnim rekel, da ne bo nikdar svoje prisege prelomil, svoje zvestobe do cesarja in domovine nikdar zatajil. Tedaj ga je en sirov hlapec nekega konjederca obesil, kteremu se je trikrat verv odtergala, tako, da nesrečnik več ur svojega tožnega življenja skleniti ni mogel. Le ena vsmiljena ženska je goreče prosila: „vsmiljeno kroglo nesrečnemu.“ Pa nje-govi mučitelji zaničevaje odgovorijo: „Smodnik in svine sta draga!“ 28. oktobra so se v Kremnici dobrovoljci zbrali, in so za umorjenega svečano mašo in bilje imeli. Nju groba je opat blagoslovil, in evangelski duhoven Andrej Hodsea iz Szuczana je v slavenskem jeziku tako živo govoril, da je bilo mnogo okrog stoječih do solz ganjenih. Vboga mati še le 24 let starega Langsfelda, ki je bil nje edina podpora v starosti, se bi bila kmalo v solzah raztopila, in le zagotovljenje duhovnika, da vmorjen v Bogu počiva, da se je junaško za cesarja in narodnost daroval, jo je nekoliko potolažilo.

Pešta 8. novembra. Tukajšnim judom je bilo 19. julia naloženo mnogoverstne reči vojakom podeliti v tako kratki dobi, da je bilo izpolnenje te naložbe nemogoče. In vonder je bila kazna za vsakdansko zamudo na 500 gl. v srebru odločena. Judje so milosti prosili pri mestnemu poglavarstvu, da bi jim bila kazna odpuščena ali pa odlog podaljšan. Že se je govorilo, da jim je bila prošnja dovoljena, kar pride na jude huda zapoved 6 t. m. od visoke vojaške oblasti v 48 urah 200,000 gl. v srebru plačati. Razgovori, da je odlog prekratek in da je nemogoče to povelje spolniti niso nič zdali, izrečeni besedi se je moglo ali vbogati — ali srejski predstojniki bi bili kazni na prostosti terpeti mogli. Obup se je na izraelske glave vlegel. In na enkrat se je strašno žugajoči oblak raztergal, zvedlo se je, da jim je cesar odpustil, da je bil ta ukaz že pred enim tednom v Pešti, da se je pa nanj pozabilo; bil je v enem predelu zapert, da feldzeugmeister od njega ničesar zvedil ni. To pozabljenje sicer nima veliko nasledkov; ali primeriti bi se znalo, da bi v kaki drugi zadevi cesarska milost čez devet dni prepozna in zastoj bilo. (Wanderer.)

Haynau oistro na to gleda, de se njegove povelja izpolnujejo. Kakih 40 kupcov, ki niso hotli k madjarskim napisam nad svojimi štacunami nemške pristavit, so morali vsak 20 goldinarjev kazni plačati.

Ptuje dežele.

Nemška. V več nemških mestih so te dni obhajali obletnico smerti Bluma, kteriga je Vindišgrec na Dunaji ustreljiti ukazal. Take obletnice so bile na več krajih prepovedane.

Turska. Pismo Sultana na rusovskega cara.

Jez sim knezu Radzivil z živimi besedami dovoljnost naznanil, ki sim jo v sercu občutil zavolj prijaznega pisma, kterega je Vaše Veličanstvo po njemu name poslati blagovolilo, kakor tudi zavolj veselih naznanil, ki so bile v imenovanem pismu zapopadene; to dovoljnost sim tudi v enem pismu izrekel, kterega sim za odgovor na Vaše pismo poslal.

Ko sim pa — brez tega — v osebnem knezovem poslancu novi plod resnične prijaznosti zapazil, s katero mi je bilo Vaše veličanstvo vedno vdano; tedaj sim tudi jaz Fuad Effendi-a — ki je med nar bolj častenimi udi moje vlade, posebni poslanec Moldave in Valaškega — s pooblastenjem Vašemu vladarstvu poslal, da bi Vam svojo udanost in prijaznost pri tej priložnosti neposredno razodel in pričujoče pismo izročil. Zraven tega sim tudi Effendi-u povelje dal ministrom Vašega veličanstva odkrito in na tanjko svoje mnenje v zadevi tistih oseb naznaniti, ki so po srečnem izidu ogerske vojske v moje dežele pobegnili.

Nikdar ne bodo djanske spričebe odkritoserčne prijaznosti, katero mi Vaše veličanstvo pri vsaki priložnosti skaže, pozabljene, in Bog je moja priča, da ravno tako, kakor je moja nar odkritoserčniša želja, tisto edinost vedno močnejšo gledati, ktera med nama obstoji — tako tudi vedno priložnosti išem, Vam odkritoserčnost in resničnost te želje v djanju pokazati. Torej mi je komej mogoče povedati, kako težko mi je, da tega tako storiti ne zamorem, kakor je gospod Titof po po-bežnike zadevajočem povelju od mene tirjal. Moja edina tolažba je zaupanje v Vašo prijaznost in milost.

Ne dvomim, da bode Vaše veličanstvo to stopnjo za dobro spoznalo, katero iz tistega namena storim, ki je bil Vaš nagon v času vlade mojega očeta, potem pod moje in vlado avstrijskega cesarja, skupne prijazne pomoči se vdeležiti, namreč: v imenu časti, katero vladar vživati mora, kakor tudi v imenu vzajemne prijaznosti, ki naju terdno in odkritoserčno veže.

Zagotovim Vaše veličanstvo — kakor bo to tudi Fuad Effendi storil — da bode moje vladarstvo omenjene begune v moji deržavi tako deržalo in čuvalo, da jim bode nemogoče znanprej kak punt napraviti.

Ko so tedaj rečene osebe zunaj Vašega carstva na tako vižo varovani, ne morajo tedaj miru Vaših dežel škodvati.

Terdno upam, da boste Vi mojo čast varvali in s tem živo spričali svojo prijaznost in dobrovoljnost.

Pri tej priložnosti ne smem opustiti Vašemu veličanstvu zagotovljenje ponoviti itd.

Mnenje Englezov in Francozev v tej zadevi je tako:

Misli Lorda Palmerstona so znane: pravico Turčije in celotnost na vsako vižo varovati. Nasproti so pa instrukcije Tocquevilla dvomljive. Tudi on bi Turčijo podperal in pri tem se z Englezi zjedini — na vsako vižo pa se vojski vmaknil, in to reč tako poravnal, da bi se Rusii pravica in čast ne kratila.

— Skoraj vsa turska vojska je Vlaško zapustila, samo en oddel od 10,000 vojšakov je ostal.

Nepoliški del.

Na Slovence.

(Karinthia leto 1811.)

Tork (Mars) ne truska več z gromenjam
Našo polje zeleni;
Burja henja z prešumenjam
Sončna luč nam zabliši.
Zibnili so vsi oblaki,
Jasnost se razdeva nam,
Mirno zdaj počiva vsaki,
Kone je storjen pristrham.

Modrice (Musae) so spet perpele
Gmetne nas objišejo,
Boje vednosti objele
Z rajno lubeznivostjo.
Tudi modrica Slovenska
Zvupa se prepevlati
Njej prijazna bode Nemška
Sesterno per njej sedi.

Zarja lepa se razliva
Čez Slovenji Goratan
Zbuja dremanje častliva
Oznanuje svetli dan.
Slava bode spet slovela
Ki Slovincam da ime,
Po deželah se raznela
Perdabila česčenje! —

Damjanič.

Zdaj ko je žalostna igra na Ogorskem dokončana, ko je smertni zvon iz Arada topov gromenje pri Hatvanu in Scolnoku oglušil, bi morebiti marsikakega mikalo, nekatere velikanse ogorske vojske poznati. Prizadevali smo se, jih tako popisati, kakoršni so v resnici bili. Podamo tukej Damjaniča. Kdor njegove dela, njegovo obnašanje in posebno njegove misli prevdara, mora spoznati, da ga ni bilo večjega junaka v republikanskem zmislu od Damjaniča. Ko je bil še stotnik v cesarski armadi se je že zameril svojim predpostavjenim zavolj zveze, ki jo je z madjarsko stranjo sklenul. Desiravno so bili častniki zaničevani, ki so se v politiko mešali, je vonder Damjanič pridno obiskoval zbor madjarske stranke, in ker je nesrečno sonce mesca marca široki prepad med cesarskimi in tako imenovanimi domorodci razdani, se je serbski junak tako odkrito za branitelja Košutovih pridobitkov izrekel, da je bil avstrijski poveljnik primoran ga na Laško poslati. Ministerstvo Batthyanyja ga je vonder v deželi prideržalo, in bil je takrat za majorja še nerednih vojakov zvoljen. Temešvarska narodna straža je prosila njega za višjega stražnika. K sreči za avstrijska reč se ta prošnja ni dovolila. Ako bi bilo dovoljeno, on bi bil kos terdnjavo avstrijancem vzeti. Pozneje za obrišta in slednič za generala zvoljen se je junak obnašal v jugoizhodnem Ogorskem, in je v marsikakem boju zmagal in nikdar ni bil premagan. Njegova nar večja zasluga je bila zmaga pri Scolnoku, kjer je brigado Karger skor popolnoma vničil; vsa vojska priprava, vterjen most takraj Tise z vsimi topovi vse je v njegove roke padlo. Tudi pri Hatvanu se je v dolgi bitvi tako obnašal, da je veliko k zmagi pripomogel. Ko mu je bilo povelje dano pri Tapio Bicske zmaganimu Klapka-tu v pomoč se dvignuti, je Görgeyju djal: „Prijatla Klapka-ta moram vedno iz luže vleči.“ Görgeyju mu odgovori: „Zdaj bo on tebe iz mlakuže potegnul!“ In taka je bila tudi še tisti dan. Damjanič je tudi Waitzen z naskokom vzel in smertno ranjenega generala Götza vjel. V Komarno, ko se je na sprehod peljal, si je nogu zlomil. To ga je primoralo zadne bitve tako rekoč le od dalje gledati. Njegovo zadno, svojevoljno delo je bilo izdanje aradske terdnjave na Ruse. 6. oktobra je bil obsojen. Bil je orjaške postave, vterjen korenjak, prederzno hraber, kterega je spoštoval, ga je slepo vbogal, strašen in stanovit v napadu, zastoj se sebi enakega generala iskal. Njegova nar slajša godba so bili gromeci topovi, ročni boj (Handgemenge) njegovo veselje. Pri njem je veljalo: „Mož ni dobre volje, ako ni za zajterk kakih sedem ali osem protivnikov vbil!“ Škoda, da svojih darov ni na pošteni poti tako svitlo razvijal, kakor v tminah punta!

Jugoslovanske cvetlice.

(Nabral F. Cegnar.)

19. Marko Kraljevič.

Od Marka Kraljeviča se malo več gotovega ve, kakor da je bil sin kralja Vukašina.

Povsod, kjer Serbi prebivajo, tudi med Bulgarci se njegova junaštva prepevajo. Pravljica pripoveduje od njega, da je bil visoke postave in čezčloveške moči, zraven tega jak in prijazin, odkritosrčen in pravičen, boja se je vedno ogibal, ako je bil pa zdražen, je bil strašen in krut. Drug konj ga ni mogel nesti, kakor njegov šarac. Pripoveduje se, da ga je še majhnega kupil, ker ga je poznal, da bode močen. Zastoj ga je skušal za rep nazaj potegniti. Ko ga je izredil in izučil, ga je navadil vino piti. Ostal je njegov neločljiv tovarš do smerti. Eni pravijo, da je 300 let živil, drugi pripovedujo, da se zdaj v votlini nekega hriba spi, v katero ga je Bog peljal, in da se z svojimi tovarši takrat zbudil bode, ko mu bo sablja iz nožnice padla. Včasih čujo njegovega šarca v votlini razgetati, in sablja že mende na pol iz nožnice moli. Spet drugi terdijo, da ga je knez Mirčeta z pušico vstrelil, in da se je on in njegov šarac v močvirju pri vasi Djanova blizu Negotina pogreznil. Cerkev blizu reke Caričina na njegovem grobu stoji. Zakaj da se je v turško službo podal nam sledeče razjasne: Njegov oče Vukašin je hotel krono mladega Uroša sebi na glavo postaviti. Marko je bil razsoditelj v tem prepiru, in je krono mlademu Urošu naklonil. Oče se razserdi zavolj tega in ga izžene, in Marko se poda k Sultanu Muratu I., da bi trinogu ne služil, ki bi z kervjo mladega Uroša obrito krono prejel, in ako bi bil njegov lastni oče. Sultan ga za svojega sina vzame; čudna junaštva pripovedujo serbske narodne pesmi o ti dobi od njega.

20. Djuro Branković.

Djuro Branković je v svojem 60. letu serbsko vladarstvo prevzel. Knez Stjepan Lazarevič mu je na smertni postlji vladarstvo zapustil, desiravno je bil Djuro njegov smertni sovražnik. Vladal je 30 let v vednih vojskah, in je zdaj Turkom zdaj Ogrom pomagal. Ko ni vedil, ali bi Ogrom ali Turkom se pridružil, popraša Ogorskega Hunjady-a pred bojem na Kosovem polju, kako vero jim bo dovolil ako zmaga. On mu odgovori: „Ogorsko (katolsko) vero.“ Potem tudi Turka praša. In ta mu odgovori, da bo vsakemu svojo vero pustil. Po tem takem on ni pomagal ne Ogrom ne Turkom. Še le potem, ko so Turki na Kosovem polju zmagali, je k njim prestopil. S tem se je Ogrom hudo zameril, in Turkom pripomogel Carigrad v svojo oblast dobiti. Umerl je 90 let star na ranah, ki jih je od Ogrov dobil. Bil je z gersko kneginjo Jerino, hčerjo kralja Mijajlota iz Dubrovnika, oženjen. Slabo ime je ona pri Serbskemu narodu zapustila. Še dandanašnji jo imenujejo Serbi zaverženo in prekleto. Pravijo, da je ona vzrok vse nesreče, ktera je Serbsko zadel; tudi pripovedujejo, da je ona več serbskih gradov sozidala, ki so zdaj same razvaline.

Ko se je Djuro ženil, ga svak prosi, da naj nobenega Serba v svate ne povabi. Jerina mu pa pismice piše, v katerem ga prosi, svojega starega očeta ne slušati, ker bi sicer na piru svoje življenje zgubil, tim več perve serbske junake povabiti. Njegova mati mu ravno to svetova. Tedaj sledeče junake v svate zbere: za kuma Debeliča Novaka; za starašina sedmograškega Jankota; za deverja Kraljeviča Marka; za klicarja Relja Krilatica; za vojvoda Miloša Obiliča; za stavnika Toplica Milana; za kuma venčanega Ivana Kosančiča. Svatje se dvignejo, in ko se bližajo Dubrovniku, da bi skoz 77 vrat se v grad podali, jih Marko opomne, kako da se morajo zadržati.

Ko pridejo v Dubrovnik, jih kralj prijazno sprejme in jim reče orožje na stran položiti. Ali Kraljevič Marko v to ne dovolji; on pravi, da imajo Serbi navado v orožju vino piti in v orožju spat. Kralj se tedaj v svoj turn verne. Drugo jutro kliče en Dubrovčan z nasipa v dvorbor z dvema junakama. Mladi Grujca se poda na boj ter s prvim mahom iz dveh stiri naredi. Zala Jerina mu zato iz svojega staniša zlato jabelka v dar verže. Komej se junaki za mizo vsedejo, spet en Dubrovčan kuma na bor pokliče z besedami: Junak mora čez tri junaške konje poskočiti, na kterih sedlih so tri sulce z kviško molečo ostjo privezane, ki hoče zalo Jerino saboj peljati. Relja preskoči konje in sulice in zraven se 12 konjkov pomaha, ki so zraven konj stali. Junaki se zopet za mizo vsedejo, al iz novega pokliče en Dubrovčan, jabelko s turna vstreliti. In Miloš Obilič ga vstreli. Te-

daj se Marko zjezi, rekoč: „Da bi vedel, kje je Jerina, bi dolgo zanjo ne prosil.“ Grujca mu pove, in ga pelje v turn. Pa z nasipa zopet en Dubrovčan zavpije, da je vsih 77 vrat junakom zapertih.

Tedaj reče Kraljevič Marko: „Grujo pripelji mi šarca! na njem visijo ključi k vrattam.“ In on mu šarca pripelje. Marko se dvigne na sedlo, vzame v roke težki buzdovan in je bil tako strašno jezen, da se vsaka vrata, na ktera jo vdaril, na štiri kose razkolejo, dokler da je na ena močna zadel. Ko je na ta razbijal, se je cel turn tresel in kamni so iz njega padali. In dubrovniški kralj, ki je v tistem turno stanova, je vpil: „Ne razbijaj več na vrata, Marko!“ ter hitro teče, mu sam ključe prinese in vrata odpre. Zdaj Marko iz mesta gre, prešteje svate, in nobenega ne pogreši; tedaj pokliče kralja pred vrata. Kralj pride, Marko dvigne težki buzdovan in kralja vbije, se potem z nevesto in svati v Smederevo verne, kjer je Djuro vse prijazno sprejel in pogostil.

Zgodovina pripoveduje od Djura Brankoviča, da je v letu 1440 preganjan od Turkov in od Ogrov zapušen, z velikimi zakladi v Dubrovnik pobegnul; Murat II je z strašnim žuganjem tirjal njegovo izročanje; ti so gostoljubnost toliko spoštovali, da ga niso v njegove roke izročili, al prosili so ga, se hitro daleč na pot podati, da ne bodo zavolj njega v nesrečo padli; oni so njegove zaklade obdržali, on pa jim je mogel spričo dati, da je vse saboj vzel; tedaj so na mestne vrata napisali: „Pri teh vratah je samovladar Djuro z svojimi zakladi v mesto prišel!“ na druga pa: „Skoz ta vrata se je z vsimi zakladi zopet daleč podal!“

Predpisi latinsko- in cirilsko-slavenski.

Izdal Matija Majar.

Naš častiti in goreči rojak g. Matija Majar je Slovence sopes z novim vezilam podaril. Njegov praktični duh je dobro spoznal, de je k zjedinenju jugoslavenskega slovstva neobhodno potrebno, da se vsake enostranosti varujemo, da se že v mladosti Slovenci ne samo z latinskimi temuč tudi z cirilskimi čerkami pisati navadijo. Ta potreba se posebno zdaj se bolj jasno kaže, kir jugoslaveni tudi v političkih zadevah ne bodo več tako kakor popred razločeni. Povsod se bode v slavenskim jeziku uradovalo, in mi moramo tudi skrbeti da Slovenci priloznost dobé že v mladih letih se tega, kar bo jim pozneje koristilo naučit. Hvala in slava torej našimu verlimu rodoljubu, da je te predpisi v tako lepi obliki na svitlo dal. Mi pa tudi zarotimo vse učnike, da bi te predpise v šole vpeljali. Marksktir bo v poznih letih učeniku hvalo vedil, kir ga je cirilske pismena naučil, in tako morebiti njemu prihodno srečo osnoval. Voditelj mladosti! skazite se toraj može, kterim je sreča in lepa prihodnost Jugoslavenov pri sercu. Ti predpisi so tiskani v Zlatnom Pragu pri Bogumilu Haaze, in se dobivajo v Ljubljani pri Lerherju.

Z m e s.

Kalabrezar nekda velikan in slava vsih klobukov je iz svojiga veličastva v zaslužene tmine pahnen. Parmezanski vojvoda pa mu je kaj oistro sodbo napovedal. Za napreje morajo namreč vsi h kazni obsojeni hudodelniki v Parmi Kalabrezarje na glavi nositi.

Moja zadna

beseda zastran „Kolednika“.

Gospod Malavašič je na moje razjasnenje njegove opombe zastran Kolednika, v zadnim listu 46. Praviga Slovenca tak debelo odgovoril, de se nočem znjim dalje prepirat. On me lažnika zmira, kir sim oznanil, de so kamnotisi za Kolednika že prepravljani bili. In zakaj sim lažnik? Zato kir nisim njemu to pisal, de so že gotovi. Pač se reči na zemlji godé, od kterih urednik „praviga Slovenca“ se sanjal ni, in vunder niso laž, temuč gola resnica. Častiti bravci pa znajo dodelane kamnotise, ki so bili za Kolednika pripravljani, pri meni ogledat, nekatere od tistih bojo Koledru za gospodarje, kteriga kmetijska družba izdaja, pridane najdi. Iz tega bojo lahko razsodili, ali se taki odgovor kakor smo ga brali, tudi pravimu Slovincu spodobi.

V Ljubljani 18. listopada.